

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 13/07-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. júna 2007 v senáte zloženom z predsedu Milana Lalička a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť V. T., B., zastúpeného advokátom JUDr. S. J., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom bývalého Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru v Malackách v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: OUV-64/2002 Mv a takto

rozhodol:

Sťažnosti V. T. **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 15. marca 2007 č. k. I. ÚS 13/07-16 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť V. T., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom bývalého Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru v Malackách (ďalej len „úrad vyšetrovania“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: OUV-164/2002 Mv (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1.1 Zo sťažnosti vyplynulo, že 27. mája 1999 podal sťažovateľ trestné oznámenie o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin, ktorého sa mala dopustiť M. Š. (ďalej aj „obvinená“) tým, že 13. mája 1997 vylákala od sťažovateľa peňažné prostriedky v sume 300 000 Sk za účelom zakúpenia nábytku v rámci jej podnikateľských aktivít. Na zabezpečenie svojho záväzku vrátiť poskytnuté prostriedky vystavila obvinená zmenku na sumu 300 000 Sk splatnú do 20. mája 1997 a zmenku zo 14. mája 1997 na sumu 150 000 Sk ako úroky za požičanú sumu, ktorú po splatnosti zmeniek obvinená nevrátila. Z tohto dôvodu 26. novembra 1997 obvinená a sťažovateľ na základe vzájomnej dohody o zapožičanej sume z 13. mája 1997 a o úrokoch spísali zmluvu o pôžičke, a obvinená M. Š. vystavila sťažovateľovi novú zmenku na sumu 400 000 Sk splatnú 1. decembra 1997, ale ani napriek tomu požičané peniaze neboli vrátené, pričom neboli použité na uvedený účel, ale pre súkromné účely, čím seba obohatila a iného uviedla do omylu.

Sťažovateľ v ďalšom poukázal na úkony, ktoré boli v danej veci vykonané, a na to, že od podania trestného oznámenia dosiaľ uplynulo 6 rokov a 4 mesiace. Sťažovateľ namieta porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré mu garantuje právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Podľa sťažovateľa napadnuté konanie, kde je obvinená len jedna osoba, ako aj vzhľadom k dokazovaniu, ktoré bolo potrebné vykonať, nie je možné považovať za právne zložité. Sťažovateľ zároveň vyslovuje názor, že jeho správanie neprispelo k predĺženiu celkovej doby konania a že v napadnutom konaní mal vyšetrovateľ postupovať s výnimočnou rýchlou. Ďalej sťažovateľ požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 60 000 Sk, ktoré odôvodňuje celkovou dĺžkou konania, konkrétnymi okolnosťami prípadu, najmä však neefektívnym prístupom vyšetrovateľa.

1.2 Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci vydal tento nález:

„1. Základné právo V. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené postupom Okresného úradu vyšetrovania PZ v Malackách pod ČVS:-164/2002Mv.

2. Ústavný súd prikazuje Okresnému úradu vyšetrovania PZ v Malackách aby v konaní konali bez zbytočných prietáhov v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku.

3. Ústavný súd priznáva V. T. primerané finančné zadostučinenie v sume 60.000,- Sk. Okresnému úradu vyšetrovania PZ v Malackách ukladá povinnosť vyplatiť sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 60.000,- Sk a uhradiť trovy právneho zastúpenia na účet Kancelárie Ústavného súdu SR do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. (...) Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia a Kancelárii Ústavného súdu SR ukladá povinnosť zaplatiť trovy právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu sťažovateľa - JUDr. S. J.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: úrad vyšetrovania, zastúpený riaditeľom Odboru všeobecnej kriminality Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru (ďalej len „riaditeľ“) Mgr. M. V., listom z 13. apríla 2007, a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu riaditeľa z 21. júna 2007.

2.1 Riaditeľ úradu vyšetrovania vo svojom vyjadrení uviedol chronologický prehľad úkonov vykonaných v napadnutom konaní a dodal, že „v zmysle § 30 ods.1, 2 Zákona o Ústavnom súde netrváme na tom, aby sa o prijatej sťažnosti konalo ústne pojednávanie.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu riaditeľa uviedol:

„(...) V zmysle § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. súhlasím s tým, aby Ústavný súd prejednal vec bez nariadenia ústneho pojednávania.

Z vyjadrenia protistrany je zrejmé, že vyšetrovateľ bol v trestnej veci sťažovateľa málo činný. Sťažovateľ namietal celkovú dĺžku konania, ktorá do dnešného dňa presiahla sedem rokov.

Obdobie poznamenané nečinnosťou všeobecného súdu alebo iného zodpovedného orgánu, keď jeho konaniu nebráni žiadna zákonná prekážka, ústavný súd posudzuje ako zbytočný prieťah v konaní (napr. II. ÚS 3/00).

Z vyššie uvedených dôvodov zotrvávam v plnom rozsahu na podanej sťažnosti, pretože nečinnosťou Okresného úradu vyšetrovania PZ v Malackách vo veci vedenej pod ČVS: OUV-164/2002 Mv. došlo k porušeniu práv sťažovateľa na prejednanie veci v primeranej lehote a bez zbytočných prieťahov.

Súčasne si uplatňujem odmenu za zastupovanie a aj za tento úkon právnej pomoci (...)“.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného úradom vyšetrovania pod sp. zn. ČVS: OUV-164/2002 Mv, resp. ČVS: OÚJP-164/2002 Mv.

Dňa 27. mája 1999 podal sťažovateľ Okresnej prokuratúre Bratislava I trestné oznámenie na M. Š.

Dňa 28. februára 2000 bolo úradom vyšetrovania vznesené obvinenie M. Š. za trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 4 Trestného zákona. Vec bola vedená pod sp. zn. ČVS: OUV-339/99 Mv, pričom táto vec sa týkala poškodenej A. G. a poškodeného M. K.

Dňa 29. mája 2000 sa uskutočnil výsluch svedka J. S.

Dňa 8. júna 2000 sa uskutočnil výsluch svedka P. P.

Dňa 15. júna 2000 a 30. júna 2000 sa uskutočnil výsluch obvinenej a 30. júna 2000 bola vykonaná konfrontácia medzi obvinenou a poškodenou A. G.

Dňa 5. februára 2001 bolo uznesením úradu vyšetrovania č. k. ČTS: ORP-1129/SMz-99-I začaté trestné stíhanie „vo veci trestného činu Podvodu § 250 ods. 1, ods. 2/ Trestného zákona, účinného v čase spáchania skutku, z ktorého konania je dôvodne podozrivá M. Š.“ Za poškodeného v danej veci bol označený sťažovateľ.

Dňa 15. februára 2001 prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava I uznesením č. k. 1 Pv 191/01-7 zrušil uznesenie úradu vyšetrovania č. k. ČTS: ORP-1129/SMz-99 z 5. februára 2001 „nakoľko je nezákonné“.

Dňa 26. februára 2002 bola z trestnej veci sp. zn. ČVS: OUJP-339/1999 Mv vylúčená vec poškodenej A. G. a ďalej bola prerokúvaná pod sp. zn. ČVS: OUV-164/2002 Mv.

Dňa 8. marca 2002 bolo úradom vyšetrovania uznesením č. k. ČVS: OUV-422/2002-Ki vznesené obvinenie M. Š. za trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 2 Trestného zákona účinného do 31. augusta 1999, pričom podnetom na toto obvinenie bolo trestné oznámenie sťažovateľa.

Dňa 8. marca 2002 bola cestou Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky prevzatá z Obvodného súdu Praha 3 na konanie trestná vec M. Š., na základe ktorej vyšetrovateľ úradu vyšetrovania 18. marca 2002 pod sp. zn. ČVS: OUV-164/02 Mv začal trestné stíhanie a súčasne vzniesol obvinenie M. Š. za „osem dielčích skutkov pokračovacieho trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, 4b Zákona č. 140/1961 Z. z.“

Dňa 4. apríla 2002 vyšetrovateľ úradu vyšetrovania požiadal orgány Polície Českej republiky o vykonanie výsluchov piatich svedkov - poškodených.

Dňa 23. apríla 2002 sa uskutočnil výsluch obvinenej a sťažovateľa.

Dňa 22. mája 2002 a 15. mája 2003 sa uskutočnil výsluch obvinenej.

Dňa 6. augusta 2002 vyšetrovateľ úradu vyšetrovania spojil na spoločné konanie vec vedenú pod sp. zn. ČVS: OUV-422/2002-Ki, v ktorej bol poškodeným sťažovateľ, a vec vedenú pod sp. zn. ČVS: OUV-164/2002 s tým, že spoločné konanie bude vedené úradom vyšetrovania pod sp. zn. ČVS: OUV-164/2002.

Dňa 30. októbra 2002 úrad vyšetovania urgoval orgány Polície Českej republiky o vykonanie výsluchov svedkov - poškodených.

Dňa 11. novembra 2002 sa v Českej republike uskutočnil výsluch poškodenej Mgr. P. P.

Dňa 19. novembra 2002 úrad vyšetovania opakovane urgoval orgány Polície Českej republiky o vykonanie výsluchov svedkov - poškodených.

Dňa 6. decembra 2002 sa v Českej republike uskutočnil výsluch poškodeného C. P.

Dňa 17. decembra 2002 sa v Českej republike uskutočnil výsluch poškodeného JUDr. J. S.

Dňa 19. decembra 2002 vyšetrovateľ úradu vyšetovania prerušil trestné stíhanie obvinenej, „*lebo pre neprítomnosť poškodenej nemožno vec náležite objasniť*“.

Dňa 21. januára 2003 sa v Českej republike uskutočnil výsluch poškodeného R. M.

Dňa 23. januára 2003 orgány Polície Českej republiky zaslali úradu vyšetovania výsluchy žiadaných osôb.

Dňa 29. januára 2003 vyšetrovateľ úradu vyšetovania vydal uznesenie o pokračovaní v trestnom stíhaní obvinenej, „*lebo už nie je dôvod na prerušenie*“.

Dňa 10. apríla 2003 bola vykonaná konfrontácia medzi obvinenou a sťažovateľom.

Dňa 15. mája 2003 sa uskutočnil výsluch obvinenej.

Dňa 26. mája 2003 oprávnené osoby preštudovali vyšetrovací spis a v ten istý deň bola podaná obžaloba na M. Š.

Dňa 12. júna 2003 bol vyšetrovací spis vrátený z Okresnej prokuratúry v Malackách s uznesením o zamietnutí ostatnej sťažnosti obvinenej proti uzneseniu o vznesení obvinenia a s pokynom na vykonanie ďalších vyšetrovacích úkonov.

Dňa 17. júla 2003 a 3. novembra 2003 oprávnené osoby preštudovali vyšetrovací spis. Poškodená E. H. po vyrozumení o možnosti preštudovať vyšetrovací spis požiadala o možnosť jeho preštudovania v Českej republike.

Dňa 12. novembra 2004 vyšetrovateľ úradu vyšetovania podal pod novou sp. zn. ČVS: ORP-228/OVK-MA-2004 návrh na podanie obžaloby na obvinenú.

Dňa 28. decembra 2004 bola podaná obžaloba na M. Š.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Pokiaľ ide o sťažovateľom označené základné práva a slobody, ústavný súd poznamenáva, že v odôvodnení svojej sťažnosti sťažovateľ síce poukázal aj na porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, avšak do sťažnostného návrhu (petitu) už toto ustanovenie nepremietol, preto sa ústavný súd s týmto ustanovením bližšie nezaoberal.

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu sa otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého prípadu najmä podľa týchto troch kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. II. ÚS 26/95). Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri napr. rozhodnutie I. ÚS 128/03 z 25. júna 2003 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu).

Ústavný súd tiež pripomína, že v rámci svojej judikatúry už uviedol, že právo fyzickej osoby na začatie trestného konania voči označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (II. ÚS 42/00), pričom v okolnostiach danej veci to znamená, že sťažovateľ nemôže odvíjať začatie napadnutého konania od podania trestného oznámenia, ale až od vznesenia obvinenia, keď už sťažovateľ mohol byť v procesnom postavení poškodeného.

Z prehľadu procesných úkonov, ktoré vyplývajú z obsahu sťažnosti, ako aj zo súvisiaceho spisu úradu vyšetrovania vyplýva, že úrad vyšetrovania od vznesenia obvinenia M. Š. na základe trestného oznámenia sťažovateľom, konkrétne od 8. marca 2002, konal vo veci v podstate priebežne. Úrad vyšetrovania vykonal vo veci desiatky účinných úkonov smerujúcich k odstráneniu právnej neistoty v danej veci; medzi inými trinásť výsluchov (z toho polovicu v Českej republike), konfrontácie atď. Ústavný súd preto posúdil, že namietaný postup úradu vyšetrovania nemožno považovať za porušenie práva garantovaného v citovanom článku ústavy.

Okrem uvedeného treba poukázať na to, že podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 34/99, II. ÚS 32/00, III. ÚS 20/00, IV. ÚS 37/02) sa ochrana základnému právu vrátane základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred

ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade úradom vyšetrovania) ešte trvalo.

Ústavný súd až po zadovážení súvisiaceho spisového materiálu zistil, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (30. septembra 2005) tvrdené porušovanie označeného základného práva sťažovateľa už netrvalo, pretože obžaloba na M. Š. bola podaná 28. decembra 2004, a preto sťažnosti sťažovateľa ani z tohto dôvodu nebolo možné vyhovieť.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd o sťažnosti sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2007